

Sygn. akt I PK 212/17

POSTANOWIENIE

Dnia 19 września 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z powództwa G. K.

przeciwko K. W.

o wynagrodzenie, wynagrodzenie za godziny nadliczbowe, o ustalenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 19 września 2018 r.,

skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych w K.

z dnia 11 maja 2017 r., sygn. akt IX Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 maja 2017 r., sygn. akt IX Pa [...], Sąd Okręgowy – Sąd Pracy w K. – w sprawie z powództwa G. K. przeciwko K. W. o wynagrodzenie, wynagrodzenie za godziny nadliczbowe, o ustalenie – oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Rejonowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w S. z dnia 22 grudnia 2016 r., sygn. akt V P [...], oddalającego powództwo.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego powód zaskarżył skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne:

„Czy krótki okres czasu, to jest kilka godzin, które upłynęły od chwili przystąpienia przez powoda do realizacji umowy o pracę, przy uwzględnieniu zachowania stron oraz okoliczności, że okres uprzednio obowiązującej umowy

o pracę zawartej na czas określony, upłynął dzień wcześniej, a powód został poinformowany przez pracodawcę - pozwanego o czasie i miejscu w którym powód ma się stawić w pracy, stawiał się zgodnie z zaleceniami pozwanego w tym dniu w miejscu pracy i był gotowy do wykonywania pracy pod kierownictwem pozwanego, a nadto wykonał polecenie pozwanego polegające na odstawieniu uszkodzonego samochodu do serwisu, a z tytułu wykonywania obowiązków umownych przez powoda zostały odprowadzone przez pozwanego składki na ubezpieczenie społeczne, a dopiero później w tym samym dniu, po odstawieniu pojazdu do serwisu, pozwany oświadczył powodowi o zamiarze zakończenia stosunku pracy, uzasadnia twierdzenie, że między stronami został nawiązany stosunek pracy, a tym samym ustalenie jego istnienia”; „jakie elementy zaświadczać o nawiązaniu lub braku nawiązania przez strony stosunku pracy, w przypadku braku dowodów z dokumentów w postaci umowy o pracę, ważąc na zachowanie stron, przy jednocześnie sprzecznych zeznaniach stron i braku dowodów osobowych na potwierdzenie stanowiska którejkolwiek ze stron w zakresie związanym z ustaleniem istnienia lub braku istnienia stosunku pracy między stronami”; „czy w sytuacji, gdy akta osobowe pracownika - powoda są składane przez pracodawcę Sądowi pierwszej instancji bezpośrednio przed zamknięciem rozprawy, a powód który nie jest reprezentowany w sprawie przez fachowego pełnomocnika, zostaje poinformowany przez Sąd orzekający w sprawie o możliwości zapoznania się ze złożonymi aktami osobowymi, dopiero po tym terminie rozprawy, a następnie w związku z dokonanymi na podstawie oględzin akt spostrzeżeniami i uchybieniami pracodawcy składa pismo procesowe z twierdzeniami i wnioskami dowodowymi, co ma miejsce przed wydaniem wyroku, konieczne jest przez Sąd orzekający w sprawie, otwarcie przewodu sądowego i rozstrzygnięcie przez ten Sąd o wnioskach znajdujących się w przedmiotowym piśmie”.

Wskazano, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. „Sąd drugiej instancji oddalając apelację powoda w znacznej mierze podzielił pogląd zaprezentowany przez Sąd pierwszej instancji w zakresie dotyczącym przede wszystkim uznania, że materiał dowodowy zgromadzony w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji, w tym

dokumentacja przedłożona przez pozwanego do akt sprawy, w postaci oświadczeń, potwierdza otrzymanie przez powoda wynagrodzenia za pracę i pracę w godzinach nadliczbowych w wysokości wskazanej przez pozwanego i zasługuje na przymiot wiarygodności, podczas gdy Sądy orzekające w sprawie zaniechały ważenia na konieczność przeprowadzenia dowodu z uzupełniającej opinii biegłego grafologa, opinii biegłego informatyka, które to wnioski dowodowe zostały złożone przez powoda i nie uwzględnione, pomimo że zmierzały do ustalenia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, a nadto wobec sprzeczności pojawiających się w zeznaniach świadka A. R. i twierdzeniach pozwanego, które zostały uznane za wiarygodne pomimo że były odmienne na poszczególnych etapach postępowania sądowego. Stanowisko prezentowane przez Sądy orzekające w sprawie jest nieuzasadnione i stoi w sprzeczności z przepisami prawa. Nadto Sąd drugiej instancji w sposób sprzeczny z obowiązującymi przepisami prawa, mając na uwadze treść uzasadnienia sporządzonego w sprawie, zaniechał poczynienia własnych ustaleń faktycznych, zaniechał rozważenia wszystkich zarzutów apelacyjnych i nie dokonał ich oceny poprzez zastosowanie przepisów prawa materialnego, poprzestając jedynie na stwierdzeniu, że nie ma podstaw do podważenia stanowiska zajętego w zaskarżonym w apelacji przez powoda orzeczeniu”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powoda nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane

w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

W świetle utrwalonego już orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571); 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179); 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002;

z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504) i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa i praktyki sądowej. Wymóg ten jest uzasadniony publicznymi celami rozpoznania przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2007 r., V CSK 356/07, LEX nr 621243). Ograniczenie się przez skarżącego do pytania nie jest wystarczającym określeniem zagadnienia prawnego, jeżeli zagadnienie prawne nie zostało przedstawione bez odniesienia się do ogólnych problemów interpretacyjnych (postanowienie Sądu Najwyższego z 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451).

Uwzględniając przedstawione założenia interpretacyjne należy stwierdzić, że autorka rozpatrywanej skargi kasacyjnej nie przedstawia istotnego zagadnienia prawnego sprawy w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Postawione w uzasadnieniu wniosku kwestie zostały sprowadzone do ogólnikowych, retorycznych, pytań. W istocie postawione problemy ograniczają się do pytania o prawidłowość zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji. Argumentacja uzasadnienia wniosku nie uwzględnia przy tym stanowiska zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w K. w zakresie oceny spornej w sprawie kwestii. Brakuje odpowiedniej jurydycznej argumentacji, w której wykazano by, że w sprawie rzeczywiście występuje istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Przede wszystkim jednak zasadnicza wadliwość uzasadnienia wniosku w zakresie wykazania przyczyny przyjęcia skargi określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. polega na tym, że autorka skargi przedstawionych w uzasadnieniu wniosku kwestii nie wiąże z żadnym, konkretnie wskazanym, przepisem (przepisami) prawa.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia

2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Podczas, gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania – z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyższych wymogów; nie wykazuje, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Autorka skargi nie przedstawia odpowiedniej argumentacji, którą wykazałaby oczywistą zasadność jej skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu

art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Chociaż twierdzenia uzasadnienia wniosku co do oczywistej zasadności skargi kasacyjnej wiążą się z naruszeniem przepisów prawa procesowego, to jednak autorka skargi nie przedstawia – w uzasadnieniu wniosku – ani jednego przepisu prawa, z którego naruszeniem wiązałaby oczywistą zasadność jej skargi kasacyjnej.

Wypada przypomnieć, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) podlegają rozpoznaniu na etapie tzw. „przedsądu”, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Sąd Najwyższy w ramach „przedsądu” bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie (postanowienie Sądu Najwyższego z 16 maja 2008 r., I UK 16/08, LexPolonica nr 3058328). Brakuje – w uzasadnieniu wniosku – odpowiedniego wyводу zawierającego argumentację, którą autorka skargi wykazałaby walor oczywistej zasadności jej skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.